

DN Debatt

DN Debatt. "Nu skriver vi ett nytt samhällskontrakt"

PUBLICERAD 2020-07-08

Det var de samlade ansträngningarna hos hundratusentals svenskar som ledde fram till det demokratiska genombrottet för hundra år sedan, skriver företrädarna för fem paraplyorganisationer. Foto: TT

DN DEBATT 9/7.

Representanter för fem stora paraplyorganisationer inom civilsamhället: Redan innan coronakrisen var det uppenbart att Sverige har stora utmaningar när det gäller välfärd, integration och demokrati. Hundra år efter demokratins genombrott i Sverige går nu civilsamhället samman för att skapa en strategi för Sveriges framtid inom sex centrala utvecklingsområden

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

Veckans utvalda artiklar som rör det nya coronaviruset.

[Skaffa nyhetsbrev](#)

Det är civilsamhällets ställning i Sverige som gör vårt land unikt. Tack vare det har det svenska samhällskontraktet, kittet som håller oss samman, varit starkt sedan demokratins genombrott för hundra år sedan. Men coronakrisen har visat på en rad brister som vi behöver tackla gemensamt – i dag startar vi därför arbetet med att utveckla ett nytt samhällskontrakt.

Coronaviruset har påverkat vårt samhälle på oöverblickbara sätt och följderna kommer att drabba människor under en lång tid. Samtidigt måste vi börja samtalet om hur Sverige ska utvecklas efter krisen.

Det pågår redan flera viktiga initiativ för att få Sverige på fötter efter coronakrisen och det är utmärkt eftersom vi behöver en bred debatt om hur landet ska utvecklas.

Vi – som företräder fem paraplyorganisationer som representerar miljoner medlemmar, ideellt engagerade och hundratusentals anställda – vill bidra till debatten genom att inrätta Civilsamhällets nystartsgrupp för ett nytt samhällskontrakt, förkortat Nysta. Gruppen får i uppdrag att formulera en offensiv strategi för Sveriges framtid inom sex centrala utvecklingsområden.

Hundra år efter demokratins genombrott i Sverige är det dags att formulera ett nytt samhällskontrakt. Att vi inom civilsamhället tar detta initiativ är logiskt eftersom det samhällskontrakt som håller samman Sverige sedan drygt ett sekel till stor del hänger samman med civilsamhällets bidrag till samhällsutvecklingen.

Det var de samlade ansträngningarna hos hundratusentals svenskar i frikyrkor, nykterhetsrörelse, arbetarrörelse och partiväsande som ledde fram till det demokratiska genombrottet för hundra år sedan. Folkrörelserna har också spelat en mycket stor roll i Sveriges utveckling under dessa år och även i dag ser vi hur sociala innovationer och socialt entreprenörskap möter viktiga samhällsproblem.

Vi vet genom forskning att det finns ett klart samband mellan ett lands civilsamhälle och dess ekonomiska och sociala framgångar. Föreningar och organisationer av olika slag ökar tilliten i samhället, vilket är positivt för hela samhällsutvecklingen.

Civilsamhället rymmer allt från scouter, idrottsklubbar och rättighetsorganisationer till kyrkor, fackliga organisationer och idéburna välfärdsproducenter. Över tre miljoner svenskar är aktiva i någon av de fler än 250.000 föreningar och organisationer som, förutom sitt direkta syfte, även spelar en enorm roll för Sveriges utveckling. Under de senaste decennierna har vi sett mängder av nya verksamheter som exempelvis Missing People, Mattecentrum och Berättarministeriet växa fram för att lösa samhällsproblem.

Coronakrisen har satt fingret på ytterligare ett antal problem som måste tacklas, det gäller inte minst äldreårdens struktur och utsattheten hos stora grupper i samhället. Redan innan krisen var det uppenbart att Sverige hade stora utmaningar när det gäller välfärdens organisering, integrationen av nyanlända och breda folkgruppers deltagande i den demokratiska processen. Dessa utmaningar kommer inte att bli mindre när arbetslösheten ökar snabbt samtidigt som de ekonomiska reserverna töms för att hålla hjulen rullande.

Dessa utmaningar kommer inte att bli mindre när arbetslösheten ökar snabbt

samtidigt som de ekonomiska reserverna töms för att hålla hjulen rullande.

Det nya samhällskontrakt som vi avser att presentera om ett år – under Järvaveckan 2021 – behöver därför ta ett brett grepp om hela samhällsutvecklingen de kommande decennierna. Nysta – under ledning av Röda Korsets generalsekreterare Martin Ärnlov – ska därför fokusera på sex centrala områden:

1 Det demokratiska utrymmet. Hannah Kroksson, generalsekreterare LSU, leder gruppen som arbetar med demokratifrågan och kommer att presentera förslag på hur civilsamhället kan ta en ny roll i utvecklingen av en vitalare demokrati i Sverige.

2 Arbetsmarknad och kompetensutveckling. Efter coronakrisen blir arbetsmarknadsfrågorna helt avgörande för att motverka den ökande utsattheten i Sverige. Civilsamhället har en nyckelroll i att hjälpa grupper som står längst från arbetsmarknaden tillbaka till ett reguljärt yrkesliv. Arbetet inom denna grupp leds av Wanja Lundby-Wedin, 1:e vice ordförande Svenska kyrkan.

3 Forskning & utveckling samt innovation. Civilsamhället bedriver redan i dag en omfattande forsknings- och utvecklingsverksamhet. Men samarbetet mellan civilsamhället och privata och offentliga aktörer behöver utvecklas. Magnus Karlsson, professor vid Centrum för civilsamhällesforskning, Ersta Sköndal Bräcke Högskola, leder arbetet i denna grupp.

4 Digitalisering och AI. Digitaliseringen innebär enorma möjligheter för utvecklingen av demokratin. Tyvärr har mycket av utvecklingen i stället skapat polarisering. Gruppen kommer att fokusera på hur civilsamhället kan utnyttja tekniken för att stärka sammanhållningen i Sverige. Helena Thybell, generalsekreterare Rädda Barnen, leder arbetet.

5 Civilsamhällets övergripande förutsättningar. Gruppen kommer att presentera de viktigaste reformerna och lagförändringarna som krävs för att stärka utvecklingen av civilsamhället. Arbetet leds av Johan Oljeqvist, vd Fryshuset.

6 Välfärd i förändring. Gruppen ska arbeta med frågor som vilken välfärdsmix (andelar offentligt, idéburet och vinstdrivande utförd välfärd) som är bäst för en hållbar utveckling samt vilken roll frivilligheten bör spela i välfärden. Arbetet leds av Marika Markovits, senior advisor, Stockholms Stadsmission.

Arbetet inom de sex grupperna och för Nysta som helhet ska bedrivas med stor öppenhet. Vi välkomnar deltagande i diskussionen från alla som vill bidra. Grupperna kommer att arrangera publika seminarier och publicera idéer löpande under året.

Sverige har varit ett föregångsland tack vare det starka civilsamhället. Vi är övertygade om att vi tillsammans kan lösa de problem vi har och står inför. Nyckeln ligger i att låta alla delta i

arbetet med att inte bara definiera problemen utan även utforma lösningarna. Vi börjar nu.

DN Debatt. 9 juli 2020**Debattartikel**

Fem paraplyorganisationer inom civilsamhället:

"Nu skriver vi ett nytt samhällskontrakt"

TEXT

Tobias Nilsson, förbundsdirektör Idea - Arbetsgivarförbundet för ideella organisationer

Charlotte Rydh, generalsekreterare Giva Sverige

Patrik Schröder, ordförande Forum - idéburna organisationer med social inriktning

Petter Skogar, förbundsdirektör Arbetsgivarförbundet KFO

Ulrika Stuart Hamilton, generalsekreterare Famna - riksorganisationen för idéburen välfärd

---

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt